

Oprør er en del af Midtfyns Husflids DNA

Fællesskabshus: 400.000 gæster på et år

Politikere om fællesskab

Vi er ikke en kær og stille stueplante

Af Karen Maigaard, landsformand

I dette nummer af Fora Magasinet møder du en masse tanker om fællesskab. F.eks. at fællesskab er et 'hardcore vilkår' for mennesker. Det kan opstå, når der 'ikke er skilte til toiletet', eller når man skal dele 'en hel kylling', eller når nogen understreger, at fællesskaber skal have 'et fysisk sted' og 'være kontinuerlige' for at være levedygtige.

I dette nummer bliver der også slået indtil flere slag for diversitet i fællesskaber, og for de mange forskellige former, som fællesskaber kan have. Fællesskab bliver i den grad foldet ud, men her i lederen vender jeg blikket indad:

Fora har sit eget fællesskab. Vi er et forbund – det er vores fællesskab. I Foras fællesskab skal der være plads til forskelligheder, for vi er ikke ens, vi mener ikke det samme om alting, og vi har vidt forskellige ønsker og muligheder.

Der er en masse, der binder os sammen: Læring og kreativitet i fællesskab. Vi er en samling af mødesteder for alle danskere, der gerne vil være i fællesskaber, hvor man kan få ny viden eller nye færdigheder, og hvor man kan dyrke det at være kreativ. Det lyder jo flot og fint. Og det er det også!

Men der skal mere til, for at Foras fællesskab fungerer, end at vi synker tilbage i lænestolen og luner os ved at betragte Fora-fællesskabet som en kær og stille stueplante.

Foras fællesskab skal vandes. Fora fællesskabet skal have mineraler og næring, lys og friske pust af pollen fra verden omkring os. Og det skal Foras medlemmer komme med. For rammen om vores fællesskab er deltagelse og engagement i Fora, i det fælles. Og hvad er det så? Det er netværkene, udvekslingen af ideer og samarbejdet med andre. Det er kurserne, det er dialogen. Det er landsmødet til maj.

Og det er Foras bestyrelse.

Bestyrelsesarbejde skræmmer måske nogen og fremstår langtrukket for andre. Min påstand er, at de ikke kender arbejdet i Foras bestyrelse. Det er spændende, der er indflydelse og der er godt kammeratskab. Og fremfor alt lever alle mulige holdninger og ønsker side om side i respekt for hinanden. Vi er ordentlige over for hinanden, og lytter til hinanden. Så her er skiltet til fællesskabet. Her er kniven til at dele kyllingen. Og her er det fysiske sted for Foras fællesskab:

Stil op til bestyrelsen. Påvirk Foras retning og fremtid. Giv Foras fællesskab et skud af dit engagement.

Fora
Gammel Kongevej 39G
1610 København V
Telefon 3393 0096
www.fora.dk
info@fora.dk

Forsidefoto:
Fora / Midtfyn Husflid

Redaktion

Bernhard Trier Frederiksen,
ansvarshavende
Helle Katrine Møller, redaktør

Layout

Tina Christoffersen / Grafikonfetti

Tryk

Clausen Grafisk

Oplag

1.000

Alle kan indsende relevante indlæg til medlemsbladet. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopfordrede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis Foras.

Fotos er Foras egne, medmindre andet er angivet.

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse

Næste deadline

1. juni 2023

Tryksag
5041 0826
Scandinavian Print Group

- 2** **LEDER**
Vi er ikke en kær og stille stueplante
Af landsformand Karen Maigaard
- 4** **Keramikovn gav vild vækst**
Investeringsstrategien lykkedes i Ullerslev.
- 5** **PORTRÆT**
Oprør er en del af Midtfyn Husflid's DNA -----
Historie og tradition som fundament for nytænkning. Og en anarkist-øl i ny og næ.
- 8** **Fællesskabshus: 400.000 gæster i 2022** -----
Private penge i fællesskabsbranchen. En trussel eller en inspiration? Interview med Tiger-butikkernes stifter, Lennart Lajboschitz.
- 10** **Fællesskab giver (nødvendig) friktion**
Hvad er et fællesskab egentligt? Vi har spurgt en filosof, en fremtidsforsker og Maj Ingemann-Molden fra FOKUS i Ålborg.
- 12** **16 til træf**
Skoleledere har brug for et fælles fagligt netværk. Det tilbyder Fora.
- 13** **Politikere om fællesskab** -----
Folkeoplysningsloven taler om fællesskaber. Men hvad mener lovgiverne om fællesskab i lovens forstand?
- 15** **Odense Aftenskole laver podcast**
Odense Aftenskole rapporterer fra Uganda efter corona. Læs her og hør podcasts.
- 16** **Landsmøde 13.-14. maj: Fælles om at komme godt i gang igen**
Landsmødet er Foras fællesskab, hvor vi forpligter hinanden på fremtiden. Det gør vi 13.-14. maj i år i Svendborg.
- 17** **Kun en tåbe frygter ikke mødet**
Stilhed kan være et arbejdsmødes vigtigste ingrediens. Få mere at vide om, hvordan det kan være.
- 19** **Fælles om lånte lokaler**
Egne lokaler? Eller fælles om lånte?
- 20** **Guldborgsund Kommunes fællesskabskort**
Foras fællesskabskort inspirerede Guldborgsund kommunes Folkeoplysningsudvalg.
- 21** **Nå frem til endnu flere: Lav begivenheder på Facebook**
GUIDE: Nå ud til flere med begivenheder på Facebook.
- 22** **Fælles om flere opgaver**
Kommuner og aftenskoler kan blive bedre partnere, siger fritidskonsulent Søren Gøtzche.
- 23** **Stort & Småt**
- 24** **KLUMMEN**
Tænk, hvis regeringen mener det godt?
Lisbeth Trinskjær, formand for Folkehøjskolernes Forening.

Keramikovn gav vild vækst

Af Helle Katrine Møller, redaktør, journalist i Fora

Ullerslev Husflid købte en basse af en keramikovn på 350 kg til 53.000 kr. Nu er aftenskolen et af de absolut mest søgte keramiktilbud på hele Fyn.

”Vi ser købet af ny keramikovn som en investering. Og den har virkelig givet pote. Vi budgetterede med 1-2 hold á 8 kursister. Så ville investeringen have tjent sig hjem over en årrække. Men vi har nu, siger og skriver, 5 hold, og sat antallet ned til 6 kursister pr hold.

Vores underviser mener, at vi er det bedste keramiktilbud på Fyn i øjeblikket. Det er eksploderet helt vildt”, siger en yderst tilfreds formand, Niels Jacobsen, der har haft posten siden 2018. Allerede for tre år siden startede foreningen keramikhold op. Med det helt store udtræk. Der blev skabt et komplet keramikværksted med både drejebænke, pladeteknik-maskine og redskaber til pølseteknik. Det kom til at koste i omegnen af 80.000 kr, og der var tilskud til det halve. ”Og så stod vi jo og ønskede os en ordentlig ovn, da vi var nået i mål med selve værkstedet. Vi kunne mærke, at folk begyndte at søge her til for at komme videre med keramikken”, husker Niels Jacobsen.

Han fortæller, at en stor ovn og et gedigent værksted ikke er nok til at skabe en succes. Underviseren er alfa og omega.

“*Som folkeoplyser skal man have is i maven.*”

”Vi var igennem et par undervisere, der begge var dygtige, men som af den ene og anden grund ikke kunne fortsætte. Vi rettede derfor blikket mod Kulturmaskinen inde i Odense for at rekruttere den tredje underviser på kort tid. Og så var det, at det hele for alvor eksploderede”, smiler Niels Jacobsen, der også fik facebook-tips fra Fora-sekretariatet og nye kursister ad den vej. ■

FONDE BETALTE OVNEN

Niels Jacobsen vil ikke fremhæve sig selv eller de øvrige bestyrelsesmedlemmer i Ullerslev Husflid som specielt fantastiske til at rejse fondsmidler. Han giver i stedet Fora's sekretariat et rygklap for at vejlede, når der skal søges midler. Men uanset hvem der er årsag til hvad, så slap de billigt fra indkøbet af ovnen i Ullerslev. De betalte kun momsen, og takker derfor **Dansk Husflids Mindefond, Foras Udviklingspulje og Oplysningsforbundenes Lokalforeningspulje.**

LANDSMØDE 2023

TEMA: GODT I GANG IGEN
DATO: DEN 13. - 14. MAJ 2023
STED: HOTEL SVENDBORG I SVENDBORG

Velkommen til landsmøde! Cirka midt i marts modtager alle bestyrelsesmedlemmer og skoleledere en invitation til landsmødet.

Med invitationen følger en indkaldelse til det formelle landsmøde med et skema, der viser, hvor mange delegerede, man har. De delegerede har stemmeret på landsmødet.

Men alle er velkomne og kan deltage i hele landsmødet under alle punkter. Også i alt det sociale over de to dage.

PORTRÆT: Midtfyns Husflid

Oprør er en del af Midtfyn Husflids DNA

Af Helle Katrine Møller,
redaktør, journalist i Fora

Marianne Mortensen, skoleleder Midtfyn Husflid

De færreste forbinder vel ordet husflid med begrebet oprør. Men det skal de nok snart til. For i Rynkeby, hvor Midtfyns Husflid holder til, ser man et klart mønster. Først var det drengene, så kvinderne og nu SoMe-anarkisterne, der har drevet aftenskolens tilbud fremad.

Den helt originale del af foreningens solide røde mustenshus for enden af Rynkebyvej, blev bygget i 1936. En af lærerne på den lille landsbyskole så, at drengene havde brug for en fornuftig fritid og bad byens borgere om at skyde penge ind i at få bygget et hus, der kunne danne ramme om værkstedsaktiviteter målrettet drenge. Derefter bad han dem om at være med til at bygge selve bygningen.

”I kølvandet på det initiativ blev foreningen Rynkeby Husflid dannet. Nogen skulle jo stå for husets drift og organisering, og sognerådet overdrog det ansvar og selve ejerskabet af grund og hus til foreningen”, fortæller formand Hanne Andersson afslappet, selv om hun har tre kæmpe gryder over på komfuret ude i køkkenet til fællesspisningen i husflidshuset med 50 tilmeldte senere. Hun fortæller også, at huset

“*Et stille oprør har bredt sig blandt egnens kvinder efter 2. verdenskrig*”

allerede dengang rummede flere funktioner: Sløjdlokale for skolen, en aktivitet for drenge og unge mænd om eftermiddagen og om aftenen samlingssted for de karle, der arbejdede på gårdene i området. Så i første omgang blev huset bygget for, om ikke at forhindre oprør, så dog for at give især unge mænds drivkraft en opbyggelig retning, hvor de kunne bygge nyt og reparere gammelt på stedets maskiner.

KVINDERNES STILLE, STÆDIGE OPRØR

Godt 15 år senere kom udviklingen forbi Rynkeby. Den lokale skole blev nedlagt, og sløjdlokalet ikke længere brugt i dagtimerne. Et stille oprør var ved at brede sig blandt egnens kvinder efter 2. verdenskrig og ind i 50'erne. I stedet for at være bundet til hjemmene og de mange arbejdsopgaver dér, søgte kvinderne frirum og fællesskab med andre kvinder. De ville lære noget. Finde sammen for at aflaste hinanden. Lære af hinanden.

”Den trang til at komme ud og bruge sig selv på nye måder i fællesskab med andre kvinder gjorde, at der rejste sig et krav om en tilbygning til Husflidshuset til netop det formål. Samtidig manglede byen et fælles rum, efter at landsbyskolen var lukket. Igen splejsede byens borgere. Igen byggede man selv.

Og som noget nyt var foreningen med til at finansiere byggeriet. Man stablede et amerikansk lotteri på benene. Præmien var en bil – godt nok brugt – men at stille en bil på højkant i 50erne var fuldstændigt vildt, og lodderne gik som varmt brød mange steder på øen”, fortæller skoleleder Marianne Mortensen.

Den stadig foreningsaktive Hans Jensen, født 1936, husker tydeligt virakken omkring lotteriet. Og ærgrer sig den dag i dag over, at gevinsten gik til en familie fra Ørbæk.

“Amerikansk lotteri med brugt bil som præmie gav penge til tilbygning”

ØL OG OPRØR MED PÆNHEDEN

I dag ser både formand og skoleleder et nyt oprør gro frem helt inde omkring husflidens sjæl. Hvor kursisterne før var meget optagede af at lære, hvordan man gør alting helt rigtigt, er flere og flere kursister interesserede i kurser, hvor det mere gælder om at komme ud over stepperne med at prøve sig frem og producere uden perfektionismen som dommer over det, der bliver skabt.

”Et af vores helt store hits er brodøsen, der kalder sig Badass. Hun laver korsstingsbroderier, men på ingen måde som vor mor kendte dem. Hun broderer slagord, provokerende slagord. Hvor man før kunne komme hjem fra aftenskolen med et pudebroderi med teksten ”Hjem kære Hjem”, foreslår Badass, at man fx broderer et ”Fuck Bagsiden” og går op i at få de helt rigtige farver i et helt rigtigt udtryk, mens bagsiden kan se lige så forfærdeligt ud, det skal være. Og man broderer selvfølgelig badass-style med en øl eller to til arbejdet. Sådan underviste man ikke før i tiden, men hendes tilgang trækker virkelig folk til”, siger Hanne Andersson og tilføjer, at man naturligvis serverer den fynske Albani-øl ’Anarkisten’ til Badass-arrangementerne.

Når brodøsen Røde Christensen kommer til Midt fyns Husflid, kommer deltagerne strømmende fra både Slagelse og Sønderborg, fordi hun er kendt for at kunne noget helt særligt inden for geometriske mønstre.

“Og man broderer selvfølgelig badass-style med en øl eller to til arbejdet”

”Vi mærker helt klart, at folk vil opleve og lære af dem, der er kendisser på facebook og instagram. Det er underviserens historie, der tiltrækker elever, og coronaen var en gave til dem, der er gode til at vise, hvem de er på de sociale medier. Det var jo her, meget skete, da vi ikke kunne forsamles”, mener Marianne Mortensen, der gør meget ud af sin egen tilstedeværelse på de sociale medier. Det gør hende til lidt af en kendis selv, og hun går ind i de facebookgrupper, hun er med i, og reklamerer for sin skoles tilbud og arrangementer.

Hanne Andersson, formand for Midt fyn Husflid

OPRØR MED DET PERFEKTE

Formand og skoleleder ser et nyt oprør rulle frem fra horisonten ad mange stier hen mod Midt fyn Husflid. Hanne Andersson ser, at husfliden er ved at blive genrejst som relevant begreb i samtiden.

”I 20 år har vi hørt på, at ordet husflid skal væk fra vores navn, fordi det klinger gammelt og udtjent. Men ordet er ved at miste sin støvede ry. Kender du Den Vandrende Strikker? Han er også et fænomen fra sociale medier, og han var her i foreningen og holdt foredrag. Han holder jo ikke bare foredrag og går igen. Han tog de over 20 tilhørere med på strikkevandring. Rundt i gader og stræder oppe

i byen, mens der blev strikket. Den slags vækker opsigt omkring det håndværk, husflid er”, siger hun.

Marianne Mortensen ser det samme, men fra en lidt anden vinkel.

“*Et nyt oprør gror frem helt inde omkring husflidens sjæl*”

”Samfundet i dag har alt for meget fokus på det akademiske. Se 12-tals pigerne. De har det så skidt. Tænk hvis der nu var noget andet, de kunne kaste sig over, end at lave 12-taller. Hvor det var sjovt at være god til noget, og lige så sjovt at være halvgod. Jeg tror, vi i aftenskolerne skal sætte en tyk fed streg under at være et frirum fra det præsterende. Under det selvværd og den glæde, det giver at lære et håndværk eller en husflidsdisciplin at kende og mestre den i et eller andet omfang, mens man bare er sammen og ikke tager tingene så gravalvorligt”, siger hun.

De to ser det som en gave til aftenskolerne, at trenden går hen mod at fokusere på det personlige, det sjove og det alternative. Det er sundere end et fokus på at lære at gøre ting pinligt korrekt.

”En kursist sad med et strikketøj med et temmeligt utilstræbt hul i og læreren sagde: ’Fantastisk, du har allerede lavet stroppen til at hænge værket op på væggen i’. Den form for rebelskhed nyder jeg virkelig. Men vi beundrer jo også, når der kommer en dybt anerkendt kapacitet, der har fuldstændig styr på teknikkerne. De trækker også mange kursister”, siger Marianne Mortensen.

Umiddelbart lyder det måske ikke specielt oprørsk at forlænge grøntsagers levetid. Men det er det måske alligevel lidt oprørsk at blive bevidst om, hvad man kan lave selv, og hvor man kan spare ressourcer.

”I 2023 får vi besøg af Persille Ingerslev, der vil lære os hvordan man gendyrker de grøntsager, man køber i supermarkeder. Hun kan bruge et forårsløg 11 gange. Det er da ægte topmoderne husflid”, slutter Hanne Andersson. ■

Udfordringer og muligheder set fra Midtfyn

Her præsenterer vi et udsnit af Midtfyns Husflids refleksioner på Fora's strategi: Lyst til forandring og de tre indsatsområder: Lettere at være forening og skole / Bæredygtighed / Nye målgrupper og aktiviteter.

LYST TIL FORANDRING

”’Bum tja’ var nok det første vi tænkte, da vi kom frem igen efter coronanedlukningerne. Orkede vi? Og det viste sig selvfølgelig hurtigt, at det gjorde vi dæleme. Men vil ville ikke fortsætte, hvor vi slap. Vi ville og skulle noget andet.

Aftenskole med hold á 10 x 3 timers undervisning er i stiv tilbagegang, mens events og 1-gangs aktiviteter er på en stejl opadstigende kurve. De få traditionelle hold, der er, har dog aldrig haft så mange deltagere, så det, der kører, kører rigtig godt. Men vi skal virkelig tænke nyt. Vi skal fx i gang med Strik for Mænd, tror vi”.

LETTERE AT VÆRE FORENING

”Vi har en kanogod bestyrelse og skoleleder, og vi har ikke svært ved at rekruttere frivillige. Vi spørger bare, så svarer folk som regel ja. Vi beder nok heller ikke om mere, end hvad der er rimeligt.

Og så har vi et virkeligt godt samarbejde med kommunen. Folkeoplysningsudvalget kører godt. Vi under hinanden de midler, vi hver især får. Og vi er faktisk ret enige om, at folkeoplysningen har gode kår her i Fåborg-Midtfyn Kommune. Vi formår at holde sammen, også når der bliver skåret”.

BÆREDYGTIGHED

Det er vores ømme tå. Vi kan helt klart blive bedre her. Vi har prøvet at stable noget på benene til Fix-It Fredage, men vi har ikke folkene til det. Vi har dog haft et tilløbsstykke af et foredrag om affaldssortering og var på foreningsfestival, hvor vi sad sammen med Anette Bonavent, der kan pimpe jeans og forhindre, at der kun bliver købt nyt. Men det er helt klart et indsatsområde vi skal blive bedre til.

NYE MÅLGRUPPER OG AKTIVITETER

Vi kommer til at række endnu mere ud efter de unge som målgruppe og efter dem, der gerne vil møde de hotte kendisser på husflidsområdet. Vi er ret sikre på, at husflids-trenden fortsætter som en del af den oprørsbevægelse, der er i gang mod overforbrug, så vi er meget fokuserede på at være med, mens det sker. Vi vil lave flere events og arrangementer.

FÆLLESSKAB MED FÆLLESSKAB PÅ

Når arbejdsdagen er omme og Lennart Lajboschitz er færdig med at udvikle fællesskaber, tager han hjem til sit bofællesskab, hvor flere af familiens generationer bor i samme ejendom.

Fællesskabshus: 400.000 gæster på et år

Af Helle Katrine Møller, redaktør,
journalist i Fora

Lennart Lajboschitz skabte Tiger-butikkerne. Dem har han solgt. Nu skaber han fællesskaber. I 2022 havde hans første fællesskabshus, Absalon i København, 400.000 gæster til fællesspisning og andre aktiviteter. Hvordan man gør? Man holder sig til missionen. Og åben for forførelse.

Aftenskoler og aktivitetsforeninger har meget til fælles med Lennart Lajboschitz og de mennesker, der har skabt først Absalon i København og siden Kanalhuset og Hornbækhus; målet er at skabe fællesskaber, målgrupperne er de samme, og aktiviteterne minder om hinanden. Men måden at lede og arbejde på er meget forskellige. Lennart Lajboschitz ser sig heller ikke som folkeoplyser i traditionel demokratiunderstøttende forstand, og offentlige tilskud er ikke en del af forretningen. Han mener ikke, at han konkurrerer med aftenskolerne.

”Vi vil fremme fællesskab. At I og andre vil det samme som os, er kun godt for vores overordnede mission. Jo flere vi er om at løfte den, jo bedre”, siger han.

FRA ET SOCIALT LAVPUNKT

Lennart Lajboschitz er sikker på, at tiden skrider på fællesskaber og fælles aktiviteter. ”Vi ligger på et socialt lavpunkt her i vores del af verden. Vi sidder for os selv og ser tv på hver vores skærm. Vi spiller ikke noget sammen. Vi laver ikke mad sammen. Ofte spiser vi ikke engang sammen. Det er en amputeret måde at leve på”, mener han,

og det er bevægelsen op fra det lavpunkt, han vil give fart med sine initiativer.

Han mener, at der kommer mere og mere momentum i at bevæge individer og samfund væk fra et materialistisk, funktionel tankesæt til en mere værdibaseret tidsalder, hvor klima, fællesskab og alt det sociale mellem mennesker får fornyet og tiltrængt betydning. Det er også en af grundene til, at han ikke ønsker at lave specielle tiltag til socialt udsatte, hvilket mange ellers har opfordret ham til.

”Hos os er du bare menneske og derfor en velkommen del af det fællesskab, der er. Når et måltid mad koster 50 kr, sådan som det gør i Absalon, kan alle være med. Vores aktiviteter har en pris der gør, at alle kan springe på. En gang eller flere gange, som lyst og budget nu giver mulighed for”, siger han.

“ Vi anerkender at nogle ting er komplekse og tager tid ”

MISSIONEN STYRER ALT

Med Lennart Lajboschitz og hans kone, Sus, i spidsen er hele familien i større eller mindre grad med til at udvikle fællesskabshusene, de to i København og det i Hornbæk.

”Vi formulerede en mission. Og den er lige så ufravigelig, som den er klar: ’Vi vil være katalysator for sociale relationer mellem mennesker gennem handlinger og aktiviteter’. Den sætning styrer alt, hvad vi laver. Det personale, vi hyrer, skal købe ind på missionen,

for når først det spiller, bliver det i meget høj grad de ansatte, der leder og styrer driften. Hvor meget missionen styrer, illustrerer Lennart Lajboschitz med eksempler.

”En dag sagde en fra personalet, at det var et problem, at gæsterne ikke kunne finde toiletterne. Så foreslog jeg, at vi satte nogle pæne skilte op, men min kone sagde nej. For hvis gæsterne er nødt til at spørge hinanden om, hvor de kan komme på wc, så kommer de i kontakt med hinanden. Og det er jo missionen. Så vi satte ingen skilte op. Folk finder ud af det sammen. Vi serverer også hel kylling. Så kan gæsterne sidde ved bordene og hjælpe hinanden med at få skåret den ud i passende stykker. I starten serverede vi også for folk. Men så var der pludselig ikke nok på arbejde til et stort ryk-ind, og vi bad gæsterne om at hente maden selv. Det gjorde dem pludselig til deltagere, ikke gæster, og det blev smukt. Vi elsker den slags obstruktioner, for vi lærer så meget af dem”, siger han.

“*Så foreslog jeg, at vi satte nogle pæne skilte op, men min kone sagde nej*”

Missionen kommer aldrig til diskussion. Men det gør meget andet.

”Missionen siger, hvad vi vil, men ikke hvordan vi når frem til den. Og her er vi frygtløse. Vi prøver os frem. Vi taler meget sammen, alle de ansatte og os i familien, accepterer uenigheder, anerkender at nogle ting er komplekse og tager tid. Men vi er altid sikre på, at vi finder frem til det, der opfylder missionen. Den virksomhedskultur tager tid at opbygge, men når den er der, får man decentraliseret intelligensen, og dermed hurtigere løst de problemer, der jo opstår i en almindelig af og til hektisk hverdag samtidig med at missionen står helt skarpt”, forklarer Lennart Lajboschitz, der også understreger, at det i den kultur, de ønsker at fremelske, er vigtigt, at de ansatte er mennesker og ikke bare roller.

”Jeg tror faktisk, at det er præcis det, der gør vores steder levende. Der er fokus på jeg-du relationer. Ikke på jeg-dem. Det sidste giver et abstrakt og lidt goldt samvær. Det første er ægte nærvær. Det er du og jeg, der gør noget sammen”, siger han.

“*Man skal ikke at prøve at forhåndsmåle sig til succes*”

SÅDAN LAVER MAN EN SUCCES

Et af Lennart Lajboschitz' råd til andre, der vil skabe fællesskaber, er ikke at prøve at forhåndsmåle sig til succes. Hvis man har en helt præcis mission, skal man begive sig ud på rejsen med al sit engagement og navigere og justere efterhånden, som man kommer fremad. Man kan ikke regne fremtiden ud på forhånd i alle detaljer. Og detaljerne er afgørende.

For tiden er alle aktiviteter med ler og kunsthåndværk udsolgt. Lennart er sikker på, at det skyldes et kæmpe sug efter at komme væk fra det digitale. Det er også noget, mange aftenskoler og aktivitetsforeninger kan skrive under på. Men det er ikke noget alle kunne vide ville ske, før suget materialiserede sig.

”Når vi udvikler nye aktiviteter hos os, satser også vi på at få skabt flere indgange til at kunne være med. Vi havde fx opera-aftener og fik det forventede publikum til dem. Så udvidede vi konceptet til Øl & Opera og fik mere forskellige mennesker med ind. Vi fortsatte med Pizza & Perleplader og kombinerer sprogundervisning med ler på Keramik & Italiensk, ligesom vi på et tidspunkt kørte aktiviteten Vin & Væren, som gik ud på at drikke sig godt glad i låget og tale om filosofi. Når man sammensætter aktiviteter med flere indgange, bliver det lettere for flere at være med. Det handler i bund og grund om rummelighed”, mener Lennart Lajboschitz.

LAD DIG FORFØRE

Når man idé-udvikler er det essentielt at indstille sig på at lade sig forføre af hinanden. At tillade sig selv at blive ramt af nysgerrighed. Man skal ikke kun sige det, som man tror, de andre ville synes var en god idé.

“*Aktiviteter med flere indgange gør det lettere for flere at være med*”

”Jeg kan også sige det sådan her: Hvad vil du helst have? En kæreste, der gør, som du siger? Eller en kæreste, der udfordrer dig og tager dig steder hen, som du ikke anede fandtes? Vil du bare vise, hvem du er, og hvad du kan? Eller vil du forføres? De færreste mennesker er jo statiske. De fleste er altid lidt frustrerede, så de fleste vil gerne udvikle sig. Derfor: Udvikler man ikke nye aktiviteter, også dem man aldrig selv ville have kunnet finde på, bliver det virkelig kedeligt”, mener Lennart Lajboschitz.

Men prisen skal være rigtig. Og aktiviteterne skal lægges på tidspunkter, der passer til gæster og kursister. Og endelig skal man sikre sig, at man lever andres værdier ud i det, man skaber.

”Egentlig er det jo det, vi gør. Vi lever andres værdier ud helt konkret. Skaber aktiviteter og huse, som bliver til fællesskaber. Det er noget langt de fleste mennesker ønsker sig. Det ved jeg fra mig selv”, slutter Lennart Lajboschitz. ■

Liselotte Lyngsø

Fællesskab giver (nødvendig) friktion

Af Louise Wulff Andersen, udviklingskonsulent i Fora

Fællesskaber er essentielle for mennesker. Men hvad kendetegner fællesskaber? Hvorfor er de både udviklende og udfordrende? Og hvad kan mangfoldige fællesskaber? Vi har spurgt en filosof, en fremtidsforsker og lederen af YOGA HUSET i Ålborg.

Adjunkt i filosofi Nicolai Krejberg Knudsen har altid været fascineret af fællesskab som filosofisk tema. For at forstå fællesskab henviser han til en af antikkens store tænkere: "Aristoteles er interesseret i, hvad der gør mennesket til noget særligt. Han peger blandt andet på, hvordan vores kognition og evne til at kommunikere gør os i stand til at skelne mellem godt og ondt. Og at det er i fællesskabet, at der etableres en standard for, hvad der er rigtigt og forkert," fortæller Nicolai Krejberg Knudsen.

MERE END REN OVERLEVELSE

Da mennesket gik fra at leve i mindre grupper til at indgå i større samfund i byer, blev der flere om at sikre den basale overlevelse. Det betød, at mennesket, primært mænd dog, pludselig fik fritid. Man kunne mødes på torvet og diskutere, hvad der gør livet værd at leve.

"Når fornødenhederne nu var nogenlunde sikret, opstod der i fællesskabet en etisk merværdi. Aristoteles' tanker indikerer altså, at der i fællesskabet er langt mere på spil end ren overlevelse," fremhæver han.

Fremtidsforsker Liselotte Lyngsø oplever et stort paradoks i forhold til fællesskaber i dag. Moderne teknologi gør, at vi ikke får prioriteret de fysiske fællesskaber i samme grad som tidligere. Det betyder, at vi generelt får mindre feedback fra hinanden.

"Vi står i en feedbackkrise. Selv om du søger på Google og får enormt meget at vide, så ved du kun, hvad det er, du søger efter. Du ved ikke, hvad det er, du også burde søge," forklarer hun.

"I fællesskabet er der langt mere på spil end ren overlevelse."

UDVIKLENDE OG UDFORDRENDE

For Liselotte Lyngsø kan de fysiske fællesskaber være løsningen på netop denne krise. Vi får feedback i de fællesskaber, vi indgår i, og feedback er essentiel for, at vi kan udvikle os. I feedbacken lærer vi nemlig, at der er mange måder at se og gøre tingene på. Det udvikler os som mennesker. Og som fællesskab. Mødet mellem mennesker er dog også fyldt med friktion og kan derfor være konfliktfyldt. At fællesskaber både er udviklende og udfordrende betyder, at det kan synes nemmere at undgå at tage del i dem. Det er ifølge Liselotte Lyngsø en skam. For de store kriser, vi står overfor i dag, skal nemlig løses i fællesskab.

”Vi skal tage store beslutninger om klima, biodiversitet og nye teknologier. Og selv om vi aldrig har haft så mange muligheder for at gøre noget ved verdens tilstand som nu, kræver det, at vi beslutter os for, hvad vi vil og ikke vil. Der har vi brug for fællesskabet, så vi kan tage debatten og diskussionerne med hinanden,” siger hun.

At fællesskaber er friktionsfyldte og både kan lede til konflikt og til løsninger, kan de fleste aktive i foreningslivet nok nikke genkendende til. Ifølge Nicolai Krejberg Knudsen har man gennem filosofihistorien groft sagt delt sig i to lejr i forhold til fællesskab og samfundsudvikling. I den ene lejr ser man konsensus som den primære drivkraft i historien. I den anden lejr ser man konflikt som det, der driver samfundsudviklingen.

“Foreningen skaber et rum, hvor vi kan træne vores demokratiske samtalemuskel”

”Folkeoplysningstraditionen hører i den forbindelse til i den konsensusbaserede tradition. Der ligger et håb om, at vi ved at etablere de rette rum kan blive klogere på os selv og på hinanden. Og dermed både gøre vores egne individuelle liv bedre og skabe et bedre samfund,” siger Nicolai Krejberg Knudsen.

HVEM INVITERER VI MED I FÆLLESSKABET?

Liselotte Lyngsø tilføjer, at aftenskolen og foreningen skaber et rum, hvor vi sammen kan træne vores demokratiske samtalemuskel. Men hvem deltager i disse rum? Hvem er aftenskolens primære målgrupper? Mange aftenskoler oplever udfordringer med at tiltrække nye og yngre målgrupper, og selv om gruppen af ældre i befolkningen som sådan bliver stadig større, opfordrer Liselotte aftenskolerne til at kridte skoene. Hun mener, at aftenskolen bør udvikle sig og få endnu flere og mere forskellige grupper med for at blive en del af løsningen til fremtiden.

”Der ligger et kæmpe potentiale i at tænke mere diversitet og mangfoldighed ind i aftenskolen. Diverse fællesskaber med flere typer mennesker i samme rum om den samme aktivitet er nemlig de mest innovative,” fastslår hun. Netop diversitet er noget, der ligger Maj Ingemann-Molden meget på sinde. Som leder af YOGA

MAJ INGEMANN-MOLDEN

Maj er leder af YOGA HUSET under FOKUS Folkeoplysning i Aalborg. Du er velkommen til at kontakte Maj, hvis du har brug for sparring til, hvordan du kan styrke fællesskab og diversitet i din forening eller skole. Hendes mailadresse er: maj@yogahusetaalborg.dk.

NICOLAI KREJBERG KNUDSEN

Nicolai Krejberg Knudsen er adjunkt i Filosofi ved Aarhus Universitet. er pt. i gang med et forskningsprojekt om kollektivt ansvar støttet af Carlsbergfondet.

LISELOTTE LYNGSØ

Liselotte Lyngsø er fremtidsforsker og stiftende partner og direktør i Future Navigator. Hun er aktuell med radioprogrammet og podcasten Supertrends på 24syv.

HUSET i Aalborg fortæller hun, at de her forsøger at tænke diverse fællesskaber ind på mange måder.

“Hvem er aftenskolens primære publikum?”

Et eksempel er, at der tilrettelægges holdtræning, så forskellige mennesker mødes i køkkenet i pausen: ”Så sidder kvinderne fra gymnastisk helhedstræning og drikker neskafe sammen med yogierne, der drikker urtete. Her opstår nogle ret fine samtaler, som øger forståelsen mellem de her meget forskellige mennesker,” fortæller hun.

Maj er overbevist om, at YOGA HUSET's fokus på fællesskab er grunden til, at antallet af medlemmer vokser år efter år. Og hun er ikke i tvivl om, at fællesskabet og de spontane møder i køkkenet er med til at rykke folk. ■

Mød
Liselotte
Lyngsø på
landsmødet
13.-14. maj
2023 i
Svendborg

Nicolai Krejberg Knudsen

Maj Ingemann-Molden

Skoleleder-træf:

16 i Aalborg

Af Helle Katrine Møller, redaktør, journalist i Fora

13.-14. januar satte 16 skoleledere hinanden i stævne på årets Skoleledertræf hos FOKUS i Aalborg. Der var fuld smæk på både inspiration og networking.

Skoleleder i FOKUS, Bjørn Salling, og et hold af medarbejdere viste den store, vitale skole frem for de 16 lederkolleger.

”De er så imponerende oppe i Aalborg. De køber en gammel fabrik, sætter den i stand for egne midler og fondsmidler og har så et topmoderne yogahus og en socialøkonomisk café på en anden etage. Bjørn var så generøs med alt det, han ved, da vi besøgte ham”, fortæller en af deltagerne, Inge Lindqvist, fra Fora Hvidovre.

FOKUS er noget nær eksperter i fleksible tilrettelæggelsesformer, og rigtig mange af deres nyere aktiviteter bygger deres succes på den mulighed i loven. Det gælder fx det populære YogaHus og Kulturklubben med over 600 medlemmer.

SKOLELEDERE SAMMEN

De fleste skoleledere har selvfølgelig deres bestyrelser, som de arbejder mere eller mindre tæt sammen med i dagligdagen. Men ofte er skoleleder-opgaven en ensom affære og ret krævende. Både når det kommer til administrativ og lovmæssig indsigt, og når det kommer til udvikling af skolens tilbudspalet og tolkning af tidens trends på aftenskolefronten.

”Skolelederne har af gode grunde brug for et godt og solidt fagligt netværk. De vil gerne inspireres og mødes med dem, der har fingrene i samme bolledej. Min opgave er bl.a. at strukturere træffet, så alle får noget med hjem, og så de kan vende deres problemer i den store

gruppe af sparringspartnere, som skoleledertræffet jo giver”, fortæller souschef og ’træf-designer’ i Fora, Marlene Berth Nielsen.

Selv kommer Marlene Berth Nielsen altid hjem fra skoleledertræf med begejstring i bagagen.

“Skolelederne har af gode grunde brug for et godt og solidt fagligt netværk”

”Når vi møder foreningsfolk fra fjern og nær, føler jeg altid, at vi får et kar af guld og gode ideer med hjem, som vi alle kan være med til at videreformidle, der hvor vi kommer frem, så folkeoplysningen fremmes”, slutter Marlene Berth Nielsen.

Se mere om Fleksible Tilrettelæggelsesformer på fora.dk og søg på ordet. ■

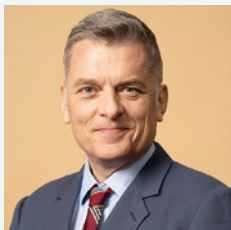

Politikere om fællesskab

Af Bernhard Trier Frederiksen, sekretariatsleder i Fora

Fællesskab er et nøglebegreb i Folkeoplysningsloven. Fællesskab er byggestenen i selve formålet med loven. Man skal bygge på fællesskab i de folkeoplysende aktiviteter. Men hvad siger lovgiverne om de fællesskaber? Fora Magasinet har spurgt.

Da folkettinget 31. maj 2000 ændrede Folkeoplysningslovens formålsparagraf, kom fællesskab ind som bærende begreb for første gang. Loven skulle sikre tilskud til ”den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag”. Aktiviteterne skulle nu bygges på fællesskab, hvis der skulle flyde offentlig støtte.

Fotograf: Marie Hald

JAN E. JØRGENSEN, VENSTRE, KULTURORDFØRER:

Danmark har en lang tradition for frivilligt foreningsarbejde, som vi skal værne om. Mange løfter en opgave, som de løfter af ren og skær lyst, af pligtfølelse og af idealisme. Det er da fantastisk.

Som frivillig folkeoplyser skal man ikke forstå begrebet fællesskab anderledes end alle andre – men man skal vide, at man selv er en del af det. Og det må man gerne være lidt stolt over.

“ I et fællesskab er man nødt til at kunne gå på kompromis ”

Der er påtvungne fællesskaber – og der er frivillige fællesskaber. Som liberal er man naturligvis glædest for de frivillige fællesskaber, da et fællesskab jo altid medfører, at man giver afkald på en del af sin personlige frihed.

I et fællesskab er man nødt til at kunne gå på kompromis, hvis der er ting, man ser forskelligt på, men samtidigt kan man i et fællesskab rykke mere, end man kan alene. Derfor er fællesskaber – især de frivillige af slagsen – så fantastiske, fordi de medfører, at alle vinder ved at indgå i fællesskabet.

Sådan er det stadig, selvom fællesskab i den gældende udgave af Folkeoplysningsloven har fået følgeskab af flere andre udmærkede begreber. I dag gives der tilskud til ”den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på demokrati, grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag”.

Så fællesskab er fortsat et nøglebegreb. Men hvad er politikernes pejlemærker til os, der skaber fællesskaberne?

MATILDE POWERS, SOCIALDEMOKRATIET, MEDLEM AF FOLKETINGETS KULTURUDVALG:

Adskillige undersøgelser viser, at det at indgå i fællesskaber skaber lykke. Vi ved også, at det giver et meningsfuldt liv frivilligt at skabe noget for andre. Frivillighed og foreningsliv er en af årsagerne til, at Danmark er så velfungerende.

Fotograf: Marie Hald

Forståelsen for, at man selv kan skabe noget og drive det frem, er forudsætningen for folkestyre og demokrati.

Det er en væsentlig opgave for folkeoplysningen at sikre, at den forståelse opstår i den enkelte og forstærkes. Selve det at være med i et fællesskab, hvor man nemt kan få indflydelse og være med til at give noget til andre og dermed samtidig gøre noget godt for sig selv, er en slags skoling i påvirkning. Og dermed i demokrati.

Succeskriterier i fællesskaber kan være store eller små, og de forskellige folkeoplysende foreninger er vidt forskellige. Men får man for eksempel et ensomt menneske med ind i et fællesskab, har man efter min mening ramt skiven.

**MORTEN MESSERSCHMIDT,
DANSK FOLKEPARTI,
KULTURORDFØRER:**

Folkeoplysningen er både et middel og et mål i sig selv. Idealet er flerdelt. Det er et middel til at både danne og uddanne borgerne i deres – vores – pligt over for hinanden, over for fællesskabet og over for nationen. For at kunne indgå i disse forpligtende fællesskaber, det nære, det lokale og det nationale på en meningsfuld måde, er det en forudsætning, at vi kan læse, skrive, debattere og ræsonnere. Når vi gør det, så summer det danske folk af liv og energi. Vores kultur lever og udvikler sig. Danskens mejselslag kan høres.

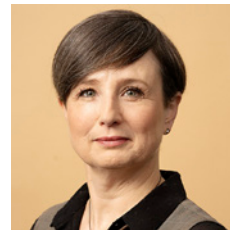
Det smukke ved folkeoplysningen er, at hvis man er en del af det danske fællesskab, så er man ikke i tvivl om, hvad den er, og hvad den er værd.

Fotograf: Steen Brogaard

SASCHA FAXE, ALTERNATIVET:

Fællesskab er grundvilkår – mennesket er jo et flokdyr. Fællesskaber er et basalt behov, et hardcore livsvilkår, og hvis ikke vi er med i fællesskaber, bliver vi syge, oplever ensomhed og alle de afledte problemer.

Fotograf: Marie Hald

Det vigtige er, at man er fælles om noget. Det kan være sang eller musik, for det sætter fysiologien i sving og hjernerne i svingninger.

Det er også vigtigt, at der er en mangfoldighed af fællesskaber. Forskellige typer og former, som passer til, at vi mennesker er forskellige. Hvis ikke de gode fællesskaber er der, søger vi dem og finder måske fællesskaber usunde steder, f.eks. i bandemiljøet. Folk kommer jo i banderne for at få dækket et fællesskabsbehov!

“Det vigtige er, at man er fælles om noget”

Aftenskolen løser en enorm opgave ved at sørge for, at der er en variation og en bredde med forskellige muligheder for fællesskaber. Men de skal være bundet op på noget, f.eks. fysiske rammer. Det kan være et hus, og det skal være noget kontinuerligt, noget fortsættende for at være forpligtende. Ved at samarbejde åbner man på tværs og forankrer i et fysisk sted. Dermed kan aftenskolen være brobygger begge veje dvs. åbne borgeren for husene og husene for borgerne. ■

**Folkeoplysningslovens
formålsparagraf i dag:**

§ 1. Lovens afsnit I skal med respekt for forskellige holdninger sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på demokrati, grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag.

Odense Aftenskole laver podcast

Odense Aftenskole arbejder med FN's verdensmål som et vigtigt led i vores demokratiske samtale. Vi ønsker at bringe viden frem og skabe indsigt i den ulige adgang, vi har til sundhed og trivsel. Det er vores bidrag til at skabe forståelse for, hvor forskellige livsvilkår, vi har i verden. Det er der nu kommet to podcasts ud af.

Af Jette Mellgren, Odense Aftenskole

På bagkanten af Covid blev det tydeligt, at vi globalt set er kommet ulige igennem pandemien. I foråret 2022 rejste Odense Aftenskole til Uganda for at se, hvilke følger de næsten to års lock-down har givet folk i det østafrikanske land.

Vi var bekendt med, at udrulning af vaccineprogrammet var langsommelig i store dele af Afrika. At adgang til test var noget du betalte for, og at hospitalsbehandling generelt er en bekostelig affære.

Men at høre, hvordan antallet af sultofre var forøget og jobs forsvundet og at se den fattigdom, som man var godt i gang med at bekæmpe, stige under pandemien, var forstemmende. Under Covid er mange flere kommet til at leve under fattigdomsgrænsen. Mange mennesker bor i samfund, der ikke evner at tage ansvar.

Under pandemien fulgte de lokale skoler med i nedlukningen af det ugandiske samfund. Mens dele af samfundet langsomt og gradvist blev åbnet op igen, forblev skolerne lukket i hele to år. Det har selvsagt haft store konsekvenser for børns og unges trivsel og sundhed. Det har især ramt de fattigste i samfundet.

Nu hvor samfundet er åbnet op igen, må mange holde deres børn hjemme fra skole, fordi de ikke har penge til at betale skoleudgifterne. Og gravide teenagepiger er forment adgang til undervisning.

PODCAST BLIVER BRUGT AF SKOLER OG BIBLIOTEK

Under vores rejse interviewede vi blandt andet børn og voksne, sundhedspersonale og politikere for at høre om deres oplevelser under og i kølvandet på Covid.

Interviewene er blevet grundmateriale for produktion af to podcast, der hver tager sin egen vinkel på pandemiens fatale følger. Podcastene har været et vigtigt element i gennemførelse af temadage på folkeskoler, ligesom de i mindre bidder har kunnet lyttes til, som en oplysningsindsats på Hovedbiblioteket i Odense. ■

HØR DEM HER

- FN's verdensmål nr. 3:
Sundhed og trivsel - En ny fattigdom
www.spreaker.com/user/13025069/fns-verdensmaal-nr-3-sundhed-og-trivsel
- FN's verdensmål nr. 3:
Sundhed og trivsel - En trængt generation
www.spreaker.com/user/13025069/podcast-en-traengt-generation-2-1
- Projekterne er støttet af henholdsvis Slots- og Kulturstyrelsen og Kulturministeriets Udviklingspulje til Lokal Folkeoplysning

Landsmøde 13. – 14. maj: **Godt i gang igen**

Af Helle Katrine Møller, redaktør, journalist i Fora

Corona var en prøvelse for folkeoplysningen. Men når Foras formand, Karen Maigaard, ser i bakspejlet, var pausen godt for noget. Der blev tid til at tænke fremad og nyt. Derfor kører landsmødet i år under temaet ”Godt i gang igen”.

”Siden 00’erne har folkeoplysningsområdet ikke oplevet omvæltninger i rammevilkårene i større grad. Og det kører jo ret godt for folkeoplysningen, når vi ser på det generelt. Men jeg synes, vi bruger sloganet i vores strategi – Lyst til Forandring – alt for lidt.

“ *Og det kører jo ret godt for folkeoplysningen, når vi ser på det generelt* ”

Og jeg tænker ikke kun på forandring i form af, at vi nu er tilbage efter corona. Jeg tænker især forandring i forhold til, hvor langt vi er kommet med vores overordnede strategi, som vi vedtog i 2021. Det er den, jeg synes vi skal godt i gang med igen på landsmødet”, siger Karen Maigaard.

Temaet for landsmødet blev diskuteret frem på bestyrelsesseminaret i efteråret 2022. Og der var stor enighed om, at strategien er den helt rigtige.

DET STRATEGISKE ARBEJDE

”Vi arbejder alle på, at medlemmerne bliver stærke som forening eller skole. Det kræver optimale rammer, og at man udvikler sig i takt med tiden. Vi ønsker at gøre folkeoplysningen til en tung omstillingsagent inden for bæredygtighed – klimamæssigt, socialt, økonomisk, mentalt – og det kræver et meget skarpt fokus. Endelig skal vi hele tiden udvikle aktuelle og relevante aktiviteter og tilbud både inden for dannelse, uddannelse, kreativitet, sundhed og livskvalitet for at beholde vores betydning. Så der er meget at tage fat på. Meget at komme godt i gang med. Både for Fora som forbund og for de enkelte skoler og foreninger”, siger Karen Maigaard.

For Karen Maigaard er forandring et vilkår, der altid hersker.

”Livet er jo sådan. En række af udfordringer, som du må forandre dig for at tackle. Alle mennesker er set på den måde eksperter i forandring. Vi er vant til at møde det, vi ikke kender. Vant til at lade os inspirere af andre. Jeg tror måske, at det af og til er godt at turde være en lille smule skør og tænke anderledes, der hvor man er, for at få hul på det nye”, slutter Karen Maigaard. ■

Kun en tåbe frygter ikke mødet

Af Helle Katrine Møller redaktør,
journalist i Fora

Mødet er et fællesskab. Men hånden på hjertet: Hvor ofte går du ud fra et møde med klarhed over beslutningerne og en følelse af at svinge i smuk harmoni med de øvrige mødedeltagere? Hvis det ikke sker tit nok, så læs med her.

Bastian Overgaard er keynote speaker, foredragsholder, rådgiver og kendt i vide kredse – selv fra Brinkmann's Briks – som en af Danmarks mødeeksperter med speciale i stilhedens betydning. Og det kan lyde helt modsat, at en ekspert i stilhed samtidig er ekspert i effektivt mødedesign. Men de to ting hænger fuldstændig sammen.

”Stilhed er faktisk forudsætning for det gode møde. Det bakkes op af en lang række resultater inden for hjerneforskning. Jo mere man bare snakker og snakker på et møde, jo mindre effektivt bliver det. Folk føler sig udsat for en tsunami af indtryk. De tvinges til at multi taske. Til at tænke før de taler, til at tænke efter de har talt og derfor til at tænke, mens andre taler. Multi tasking hæmmer effektivitet, fordi det hæmmer fokus, nærvær og koncentration,” forklarer Bastian Overgaard.

FORMÅLET MED MØDET

For Bastian Overgaard er formålet med et møde ikke bare at komme igennem en dagsorden. Formålet er heller ikke at bruge

mødet som en scene, hvorfra man kan sige alt det, man ved, til et publikum, der ikke har bedt om at blive underholdt og som måske selv har noget på hjerte. Men det fysiske møde har enorme kvaliteter, hvis man sår og høster rigtigt.

“*Der er højere intelligens i en gruppe, og den skal høstes til fordel for organisationen*”

”Formålet med at mødes fysisk er simpelthen, at en gruppe er klogere end antallet af individer i gruppen. Der er en højere intelligens i en gruppe, og den skal høstes til fordel for organisationen. Kan man holde møder, hvor der er fokus på at få det fælles frem, i modsætning til udelukkende at få sig selv eller ens sag frem, så kan man virkelig skabe noget og være effektive sammen. At sende e-mails til hinanden har slet ikke det samme potentiale. For det fysiske møde skaber samhørighed og sammenhængskraft. Møder er faktisk limen i en forening, i alle typer organisationer”, mener Bastian Overgaard.

MAN GÅR OG GRUER SIG

Men. Det sker nok af og til, at man ser frem til et møde uden for-

ventning om at få høstet nok kollektiv intelligens, som man kan tage med ind i løsningen af ens egne opgaver. Ofte ved man, at man skal ind og lægge øre til en kollega, eller tre, der har en hel masse på hjerte, som han eller hun utroligt gerne vil dele. I lange monologer. Det kan være en selv, der taler i monologer. Ud af den kamp om ordet, det giver, opstår der andre små subtile kampe om synlighed, betydning eller skjult protest. Fx kan nogle være meget optagede af at sikre kaffe i alle kopper og ivrige med at fortælle, hvordan kaffemaskinen virker eller ikke virker. Andre hvisker demonstrativt videre, når mødelederen rømmer sig. Atter andre har glemt noget ude i bilen eller inde ved computeren og flere mobiler bipper.

“ *Stilhed kan føles utrygt, fordi stilhed ofte er tegn på konflikt* ”

”Al den støj hæmmer den kollektive intelligens. Men vi støjer ikke for at hæmme med vilje. Vi er biologisk programmeret til at sørge for os selv. Og når vi er i den tilstand, ubevidst om det fælles og fokuserede på os selv, så er det, at vi kommer til at levere vores monologer. Tale ”neander-talsk” til de andre. Man gør det ikke for at overleve eller konkurrere bevidst. Man gør det, fordi det er blevet sådan, man går til møde. Det er bare totalt ineffektivt”, siger Bastian Overgaard.

DET FÆLLES TREDJE

De fleste kender situationen, hvor de fortæller, at de har været på en rejse, hvor der skete det og det. En tilhører tager ordet og fortæller fluks og straks om sin egen rejse, hvor der skete noget lignende. Eller man har hørt om en god kursusede fra Thisted, som man ikke når at forklare, fordi en anden kender en god kursusede fra Borup. I stedet for at fordybe sig lidt i en af ideerne, snakker hver enkelt om, hvor meget man ved. Den ene inspirerer den anden til at komme i tanker om sit eget. Det er helt normalt men meget voldsomt ikke at blive lyttet til. Og man går fuldstændig glip af den fælles intelligens.

”Igen: Folk gør det som regel ikke for at feje den anden af bordet og komme frem selv. Det er bare virkeligt svært både at lytte og forberede mere egentale samtidig. Mere stilhed er nødvendigt på møder. Så enkelt er det. Man er nødt til at indse, at det, man kunne kalde ’det fælles tredje’ er den vigtigste deltager på mødet. Vigtigere end dig, og vigtigere end mig. Man kan også sige: ”Vi” er klogere en ”mig”, og stilheden er klogere end ”os””, forklarer Bastian Overgaard, der tilføjer, at det i grunden mest handler om at finde nærværet frem i sig selv, så man undgår at være med til at oversvømme mødet med ord.

”Når man er til stede på et møde med sit eget nærvær tændt, er man med til at øge mødets intelligens og kvalitet. Der skal faktisk kun to ting til: Ligeværdig fordeling af taletid. Og nærvær, opmærksomhed og aflæsning af hinandens signaler.

DET ELENDEIGE MØDE

1. Ingen må facilitere mødet for alle er lige
2. Alle har sin egen mening om, hvad mødet handler om og skal munde ud i. Ingen af os siger det lige ud, men sidder bare og trækker i egen retning under hele mødet
3. Det er helt OK at taletiden er skævt fordelt, for den og den har jo så meget på hjerte
4. Jo flere ord, der bliver sagt på mødet, jo mere effektivt synes vi, det er.

DET GODE MØDE

- Et godt møde er **indkaldt**, har et **formål** og en fælles sag som man fremmer via **interaktion og samtale**.
- Nogen skal påtage sig at lede (eller pænere: facilitere) mødet, så alle får budt ind, tingene samlet op og sagen i sidste ende fremmet.

Kilde: Ib Ravn, forsker på DPU i mødefacilitering, i Brinkmanns Briks 5/10-2022.

1 MINUTS STILHEDEN GØR FORSKELLEN

En autoritær mødeleder ville måske sikre ligelig fordeling af taletid ved at give alle deltagere 3 minutter at tale i. Men stilhed kan tage et møde til nye højder. For i stilhed er alle lige.

”Vi er ikke lige i de roller, vi har. Men vi er lige, når vi sidder i stilhed. Og det kan spore os ind på det fælles, hvor ingen har den endelige kontrol og alle kommer til orde”, forklarer Bastian Overgaard.

Stilhed opleves som frygteligt akavet, hvis den ikke opstår styret.

”Mødedeltagerne skal forstå, hvorfor de skal være stille. Der skal skabes grobund for at få ro i hovedet, bedre beslutninger og mere effektivitet. Stilheden frigiver båndbredde til netop det og sikrer, at mødets energi ikke går til at multi taske og konkurrere om taletiden. 1 minut stilhed hver 20. minut er passende”, mener Bastian Overgaard.

Han advarer samtidig om, at man skal være opmærksom på, at det er en tsunami, mødedeltagerne skal holde tilbage. Stilhed kan føles utrygt, fordi stilhed ofte er tegn på konflikt. Stilhed før storm. Stilhed for at ignorere. Derfor skal stilheden altid være aftalt og afmålt i korte bidder, hvor man sporer sig ind på hinanden, på det fælles. ■

Zanne Jahn, tidligere leder i Farum Kulturhus

Fælles om lånte lokaler

Af Helle Katrine Møller, redaktør, journalist i Fora

60 % af aftenskolerne i Danmark er tilfredse med de lokaler, de låner af kommunen. Men mange ønsker eget hus. I København kæmper de for netop det.

I landets største kommune, København, er egne lokaler et meget stort ønske for Aftenskolernes Samråd i kommunen. Tilsammen betjener de godt 110.000 kursister om året og føler et stort behov for at få flere lokaler. Derfor har de bestilt analyseinstituttet Vifo til at gennemføre en undersøgelse af lokalesituationen i København.

”Vi spiller en afgørende forebyggende rolle. Især omkring ensomhed og sundhed for de ældre. Og det skal vores lokalpolitikere være meget bevidste om”, siger Kåre Emtoft, der er formand for samrådet, som kæmper for at få flere lokaler stillet til rådighed til aftenskolerne.

JAHN'S 4 TIPS TIL FORBEDRING AF KOMMUNALE LOKALER

- Ønsk noget af rummet, og sig det til kulturhuslederen. Farve på væggen? Nye gardiner? Flere hylder? Bedre oprydning? Sig det højt.
- Samarbejd med dem, I deler lokaler med. Drop drømmen om egne kaffekopper og skabe. Bliv gode til at dele.
- Led jer selv. Inddrager I andre i at få løst problemer, sker der ikke noget, for opgaven er jeres.
- Arranger rummet. Planter, blomster og stearinlys hjælper altid i et godt lokale. Og den rigtige bordopstilling er afgørende. Brug de sidste to minutter på at sætte på plads igen.

Vifo, der analyserer folkeoplysningsområdet, ser, at 60% af aftenskolerne er tilfredse lokalelånere. Det antyder, at det kan lykkes at trives i lokaler med flere typer brugere.

FORENINGSLIV + KULTURHUS = HJERTE

En af dem, der har lånt lokaler ud til aftenskoler i mange år, er tidligere kulturhusleder i Farum, Zanne Jahn.

Hun mener, at aftenskolernes aktiviteter er et kæmpe aktiv, hvis et kulturhus skal blive et rigtigt folkehus og ikke blot et sted for en koncert her og en forestilling der. Men det stiller krav til kulturhusene at have mange eksterne brugere.

“Der skal være en bevidst scenografi”

”Man kan ikke skabe fællesskaber eller kreativitet i kaos og rod. Huset skal sige velkommen, og rummene skal indrettes sådan, at kreativiteten får den nødvendige ro og koncentration. Det er svært i lokaler, der som de kommunale skal være multi-anvendelige. Jo flere funktioner et rum skal rumme, jo sværere bliver det at indrette dem optimalt til hver enkelt brugergruppe”, siger Zanne Jahn.

Et af de kneb, hun selv har brugt, er at lægge stor vægt på husets samlede atmosfære. At foyeren gøres spændende og omfavnende at træde ind i er kolossalt vigtigt. Det gælder også om at få samlet de aktiviteter, der er i familie med hinanden, i de samme rum. Hun mener, at der bliver brug for endnu flere frivillige kræfter i fremtiden, fordi velfærdsbudgetterne er under pres, hvilket igen presser kulturbudgetterne hårdt.

”Fremtiden byder derfor på mere samarbejde mellem det kommunale niveau og de frivillige foreninger, fordi vi bliver fælles om flere ting”, spår Zanne Jahn. ■

Fællesskabskort i Guldborgsund

Af Helle Katrine Møller, redaktør, journalist i Fora

I 2019 udviklede Fora 'Fællesskabskortene'. Målet var at skabe en ramme for styret samtale om fællesskabet i ens forening. Det fællesskab der er nu. Og det fællesskab man gerne vil dyrke frem. Folkeoplysningsudvalget i Guldborgsund Kommune så kortene. Nu har de deres egne.

Det var Chris McKay, skoleleder i Fora Fritid og medlem af Foras bestyrelse, der introducerede kortene i Folkeoplysningsudvalget, hvor han er næstformand.

”Folkeoplysningsudvalget arbejdede på det tidspunkt strategisk med rekruttering og generationsskifte for at styrke vores foreninger i kommunen. Jeg forklarede konceptet bag Foras fællesskabskort og foreslog, at vi tog dem med i arbejdet”, fortæller Chris McKay. Interessen var stor, så Foras udviklingskonsulent, Laura Nielsen, og sekretariatschef, Bernhard Trier Frederiksen, blev inviteret til arbejds møder.

TILPASSET FLERE FORENINGSFORMER

Forvaltningen og Folkeoplysningsudvalget i Guldborgsund kunne egentlig bare have brugt Foras Fællesskabskort i deres udviklingsarbejde kvit og frit.

”Men vi ønskede at udvikle kortene til en udgave, der så lidt bredere på foreningspaletten og dermed også tog højde for andre foreningsformer. Altså endnu mere fokus på foreningen, og lidt mindre fokus på specifikke aftenskoleproblematikker”, siger Lone Svendsen, der er fritidskonsulent i Guldborgsund Kommune.

Folkeoplysningsudvalget nedsatte en arbejdsgruppe, som ret hurtigt fik kortene klar. De blev en del af årets temamøde for det samlede foreningsliv i kommunen og en klar succes.

”Kortene blev lanceret på kommunens årlige temamøde for foreningslivet af en konsulent fra Fora og mig selv. De blev en fantastisk god ramme omkring de refleksioner, vi havde om, hvordan man bliver en god forening, som flere vil være med til at drive. Der kom tæt på 100 mennesker”, fortæller Chris MacKay.

ROYAL RUN SKAL LIGE OVERSTÅS

Guldborgsunds fællesskabskort skal temmelig sikkert snart på arbejde igen.

“Folk ville ligefrem gerne have sæt af kortene med hjem”

”Folk ville ligefrem gerne have sæt af kortene med hjem. For de er et virkeligt godt redskab til at få gode snakke i gang i foreningerne.

Både hjemme i ens egen forening og på tværs i FOU-regi. Men så kom corona jo, og temadagene gik på pause. Når vi har fået overstået planlægningen af Royal Run, går vi i gang med at planlægge folkeoplysningens næste temadag. Folk beder om, at vores fællesskabskort bliver brugt igen, så de bliver temmelig sikkert en del af programmet her til efteråret”, fortæller Lone Svendsen. ■

Her kan du downloade Foras originale aftenskole-vinklede ”fællesskabskort”:
fora.dk/for-medlemmer/faellesskabskortene

Nå frem til endnu flere:

Opret begivenheder på

Facebook

Af Kasper Elkjær, Kommunikationsrådgiver i Fora

'Begivenheder' på Facebook er en god måde at indkalde til aktiviteter på. Når du bruger 'Begivenheder', gør du det lettere for andre at finde de arrangementer og kurser, I tilbyder. Og de begivenheder, I inviterer til, spiller godt sammen med foreningens andre opslag. De forstærker nemlig online-fællesskabet. Men hvordan gør man? Det ser vi nærmere på her.

HVAD ER EN FACEBOOK-BEGIVENHED?

En begivenhed på Facebook er noget alle kan oprette, og det smarte er, at alle kan invitere alle på Facebook til at deltage. I kan derfor på den måde få andre til at hjælpe jer med at invitere. Selve begivenheden er i al sin enkelthed en digital invitation, som folk kan svare på, direkte på facebook. Det gør det nemt som forening at få et overblik. Men det er også nemt for Facebookbrugeren at få overblik over, hvad vedkommende har meldt sig til og skal huske. Vedkommende kan hurtigt se, hvor og hvad tid begivenheden bliver afholdt og hvem, der deltager.

“*Det gør det nemt som forening at få et overblik*”

Alt efter hvad arrangøren har bestemt ved oprettelsen af begivenheden på Facebook, kan det også være muligt for både arrangøren og deltagere at skrive beskeder ud, som alle, der er interesserede i begivenheden, kan læse og svare på. Samtidig kan man sende links til venner ved at dele begivenheden. Offentlige begivenheder på Facebook kan ses af alle, også uden for Facebook, hvis de pr mail får tilsendt et link til begivenheden. Man skal dog have en Facebook-profil for at kunne melde sig til.

HVORFOR OPRETTE FACEBOOK-BEGIVENHEDER?

Med begivenheder får man et ekstra sted, hvor folk kan finde jeres aktiviteter. Tilbyder jeres forening for eksempel kurser, vil I ved også at oprette dem som begivenheder på Facebook skabe endnu en måde, hvorpå potentielle kursister kan finde og tilmelde sig jeres kurser. En Facebook-begivenhed er også et godt sted at komme med opdateringer til deltagerne, for eksempel hvis man er nødsaget til at aflyse en aften, fordi underviseren er blevet syg.

Derudover kan Facebooks berømte algoritme, der bestemmer, hvad alle facebook-brugere får præsenteret, finde på at "belønne" sider, der aktivt bruger Facebook. Så det at oprette foreningens tilbud som begivenheder, kan blive belønnet af Facebook med større synlighed. Det kan være, at Facebook bliver mere tilbøjelig til at vise ikke bare jeres begivenheder, men også de andre ting, I slår op på jeres Facebookside, til flere mennesker. ■

SÅDAN GØR MAN

Du skal være logget ind på Facebook på din forenings Facebookside.

1. Klik på menuen øverst til højre (symbolet med de ni prikker der udgør en firkant).
2. Under overskriften Opret vælger du den nederste mulighed: Begivenhed.
3. Du bliver nu præsenteret for et skema, hvor du blandt andet skal udfylde begivenhedens navn, tidspunkt, sted (i modsætning til on-line) og give den et flot coverbillede, som fanger folks blik.
4. I boksen, hvor der står Hvilke oplysninger er der, er det en god idé at skrive en kort tekst, der giver folk lyst til at deltage, samt at sætte link ind til jeres hjemmeside, hvis der er tale om et kursus, hvor man skal tilmelde sig. Det er også en god idé at sætte det link ind længere nede, under Tilføj billetter.
5. Under Markedsfør din begivenhed vælger du en kategori, der passer til din begivenhed. Det kunne for eksempel være Håndværk eller Billedkunst.
6. Når du er færdig med at udfylde detaljerne, trykker du på Opret begivenhed nederst.
7. Din begivenhed er nu offentliggjort, og du kan dele den på jeres Facebookside.
8. Du deler begivenheden ved at trykke på pile-symbolet oppe til højre inde i din nyoprettede begivenhed, hvor du fx kan vælge Del i feed, hvilket svarer til at slå begivenheden op på jeres Facebookside. Sørg for at målgruppen for opslaget er Offentligt (står under navnet på jeres Facebookside i boksen, der popper op), og skriv en kort tekst om jeres nye begivenhed, der gør folk nysgerrige nok til at klikke sig ind på den.

Kommunen og aftenskolen:

Fælles om flere opgaver

Af Helle Katrine Møller,
redaktør, journalist i Fora

Landets kommuner har behov for partnere, der kan løfte særlige opgaver, som kommunen ikke selv har kapacitet til. Aftenskolerne er en oplagt kandidat. Men struktur, lov og vaner står i vejen.

Søren Gøtzsche er manden, man ringer til, når Folkeoplysningsloven skal diskuteres med laserblik ned i detaljen. Han er med, når loven skal ses efter i alle sømme. Og det er ham, der ønsker formaliserede partnerskaber med aftenskolerne. Og som samtidig ikke helt tror på tanken.

INTERN KONKURRENCE STÅR I VEJEN

”Kommuner og aftenskoler arbejder ikke ret meget sammen, slet ikke på tværs af kommuneskel. Aftenskolerne er på den ene side kommune-lokale, det forudsætter Folkeoplysningsloven jo. Men inden for den enkelte kommune er aftenskolerne konkurrenter. På den anden side arbejder de store aftenskoler regionalt, så de dækker flere kommuner. Der skal rokkes ved de strukturer, hvis aftenskolerne og kommunerne skal samarbejde om kurser og tilbud til særlige borgergrupper. Behovet, og dermed forretningen for aftenskolerne, er der. Men det er barriererne også”, siger Søren Gøtzsche.

“Partnerskaber er virkelig i aftenskolernes interesse”

Et eksempel på struktur som barriere er, hvis der ikke kan oprettes et bestemt hold inden for kommunen, fordi der ikke er tilmeldte nok. I stedet for at samarbejde mellem aftenskolerne i kommunen om at skaffe kursister i det lokale, opretter man holdet i regional kontekst. Folk skal så transportere sig længere, og hverken fælleskab eller udbyder er lokal.

LOVEN STÅR I VEJEN

Folkeoplysningsloven giver ikke nok incitament til partnerskaber mellem kommune og aftenskoler, mener Søren Gøtzsche.

”Den enkelte kommune og Folkeoplysningsudvalget har ikke ret gode muligheder for at skabe særlige kurser målrettet bestemte målgrupper. Der er ellers både behov for det og forretning i det”, siger Søren Gøtzsche.

Han medgiver dog, at der med Fleksible Tilrettelæggelsesformer er taget skridt i den rigtige retning. Og han fremhæver FO Århus og FOKUS Ålborg som frontfigurer, men ser også, at de nye former er svære at få ordentligt hul på for mange aftenskoler.

“Men inden for den enkelte kommune er aftenskolerne konkurrenter”

10 ÅR FRA NU

”Partnerskaber er virkelig i aftenskolernes interesse. For I har jo et aldersproblem. Gennemsnitsalderen pr hold stiger og stiger. Jeg spår derfor, at aftenskolerne som vi kender dem, er døde om 10 år, hvis ikke der sker noget drastisk. Jeg tror på mindre traditionel kursusvirksomhed, flere lokale partnerskaber og flere fleksible former. Seniorhøjskoler og formater, der ligner, også til yngre målgrupper. Og så er jeg helt enig med flere i Fora i, at debatskabende og politisk engagerende formater skal re-introduceres, hvis aftenskolerne skal være en del af dansk ånds- og kulturliv om 10 år”, slutter Søren Gøtzsche. ■

Stort & småt

Læserundersøgelse forude!

Du er nu nået til side 23 i Fora Magasinet. Hvad synes du egentlig om det? Er det faktisk lidt kedeligt? Af og til spændende?

Hvad læser du med særlig stor interesse? Og hvad synes du, vi skriver alt for meget om? Er artiklerne for lange, for korte, helt tilpas? Kan du lide de fotos, vi bringer? Kan du lide farverne? Er bogstaverne for små, for store? Andet? Tænk ikke kun i forhold til lige dette martsnummer i 2023, men generelt.

Kort sagt

I foråret igangsætter magasinet redaktion en læserundersøgelse. Vi sender 10 spørgsmål ud til 30 læsere, som udvælges tilfældigt. Resultatet af undersøgelsen offentliggøres her i bladet. Hvis du ikke bliver udvalgt og alligevel vil være sikker på at få din mening om Fora Magasinet frem til redaktionen, så skriv meget gerne en mail til katrine@fora.dk. Vi skiller de to besvarelsestyper ad metodisk.

Ny i Fora-sekretariatet: Louise Wulff Andersen

Louise Wulff Andersen er cand. mag. i moderne kultur og kulturformidling og hun er ansat som barselsvikar for Laura Nielsen frem til efteråret. Louise kommer derfor til at arbejde meget med bæredygtighed og foreningsudvikling.

Louise har erfaring fra Kvinno, hvor hun har arbejdet med køn og ligestilling, og fra Bærebo hvor hun har arbejdet med udbredelsen af bæredygtige bofællesskaber. Derudover har Louise erfaring som frivillig i Operation Dagsværk.

Man kan opleve Louise på skrift her i bladet, hvor hun har leveret artiklen 'Fællesskab giver (nødvendig) friktion'. Nogle mødte Louise på Fleksibel Workshop allerede i februar.

Hvis I vil i kontakt med Louise for at høre mere om eller være en del af bæredygtighedsnetværket, kan hun nås på tlf. 22 53 10 13 og louise@fora.dk

Else's mail om Fora Magasinet

Else "Anonym" har allerede fået sin mening frem. 5. januar 2023 skrev hun nemlig i en mail:

"Nu smider jeg igen med Fora Magasinet. Jeg kan ikke læse det i elektrisk lys – og jeg har altså en god lampe ved min yndlingsstol. Men læsningen må vente til dagslyset! Kunne I ikke overveje at skrive med sort skrift på nogenlunde hvidt papir? Grå skrift på cremefarvet papir kan ikke læses af mine øjne. Andre må have lignende problemer! Det var bare det jeg ville sige – hej! Kærlig hilsen Else".

Næsten samtidig havde redaktøren efter en bladkritik med kollegerne på sekretariatet i december briefet den blad-layoutende grafiker om, at vi til det nummer, du læser nu, skulle have indført nogle små tilretninger. Nogle af dem kommer, forhåbentligt, Else i møde. Har du allerede opdaget dem? Der er fem.

Se forbedringerne beskrevet på Foras facebookgruppe i marts og se, om du har opdaget dem.

Skal du med?

Fix-it:

Møde på Teams, 28. marts

Bæredygtighedsnetværk:

Møde 22. april, kl. 10-16.
Posthuset, Banegårdspladsen 10, 6000 Kolding

Grundlæggende Skolelederkursus:

28. – 29. april

Landsmøde:

13.- 14. maj i Svendborg

KLUMME

Tænk, hvis Regeringen mener det godt?

Af Lisbeth Thieme, formand for Folkehøjskolernes Forening

Regeringsgrundlaget under Danmarks nye tværpolitiske fornuftsægteskab formulerer idéen om at "nedsætte et råd, der skal afdække og diskutere, hvordan kunst og kultur kan bidrage til at løse tidens store kriser, herunder klimakrisen, naturkrisen, velfærdskrisen og trivselskrisen". Og det har fået dybe bekymringsrurer frem hos mange af dem, der holder af frihed. Og af kultur.

Jeg elsker frihed. Jeg elsker kultur. Og jeg forstår de rynkede bryn. Værdien af kultur skal bedømmes i egen ret, og ikke underlægges usund politisk instrumentalisering og styring. Det samme gælder for folkeoplysningen. Men jeg deler ikke pessimismen.

Erkendelsen af at komplekse samfundsproblemer kræver et forpligtende og systematisk samarbejde på tværs af sektorer og organisationer, fordi silo- og kassetænkning blokerer for nødvendige fundamentale forandringer, er så indlysende, at den er svær at komme udenom. Og det er efter min bedste overbevisning den "nye måde" at forvalte magt på: At gå åbent, generøst, risikovillig og ikke-territoriant ind i samarbejder, der skal innovere løsninger, vi ikke før har set.

Men: Siden drømmen om entreprenørstaten på dansk blev italesat af forfatter og politisk analytiker, Sigge Winther Nielsen, har mange bejlet til rollen som jordemoder, og endnu flere til rollen som forældre. Der har været gjort forkølede forsøg på at skabe bedre rammer for politiske stormøder, hvor aktører på tværs af sektorer er blevet kaldt sammen og "talt på". Dvs sat i en ekstremt passiv

rolle uden mulighed for at give sine holdninger til kende. Det er blevet kaldt inddragelse, men reelt har der ingen inddragelse fundet sted ved de stormøder, og det er tillidsnedbrydende.

Hvis fundamentet under Regeringsgrundlagets ambition er en forestilling om, at man politisk skal kunne diktere, hvordan den enkelte kulturinstitution, den enkelte kunstform, museerne, teatre, billedkunstnere, idrætten, foreningslivet, folkeoplysningen og Højskolerne præcis skal styrke vores bidrag til at løse kriserne, så gør politikerne vold på den unikke og stolte frihedstradition, Danmark igennem generationer har haft for netop kulturen og folkeoplysningen.

En frihed, der bygger på tillid.
En frihed, hvor staten også økonomisk støtter det, som staten ikke kan styre, i tiltro til at det, man støtter, er tro mod sine egne formål og idealer.

“ Men jeg deler ikke pessimismen ”

Men hvis Regeringen, med kulturminister Jakob Engel-Schmidt i spidsen, derimod forestiller sig dette: At invitere alle aktører med om bordet. Med ind i analysen. Til selv at definere hvad bidragene kunne være. Til at man sammen kan beslutte, hvilke roller man gerne vil spille, og hvilke ressourcer man kan byde ind med, så er det i mine øjne både innovativt, nytænkende og rigtigt.

Selvfølgelig kan kulturen, kunsten og folkeoplysningen styrke sine bidrag. Men hvis det skal virke efter hensigten, hvis der skal ild og energi i indsatsen, og hvis ikke vi skal gøre vold på vores frihedstradition, så skal tilgangen være tillidsfuld, inddragende, sammen og nedefra.